Pécs és Eszék színházi kapcsolatai a második világháború előestéjén

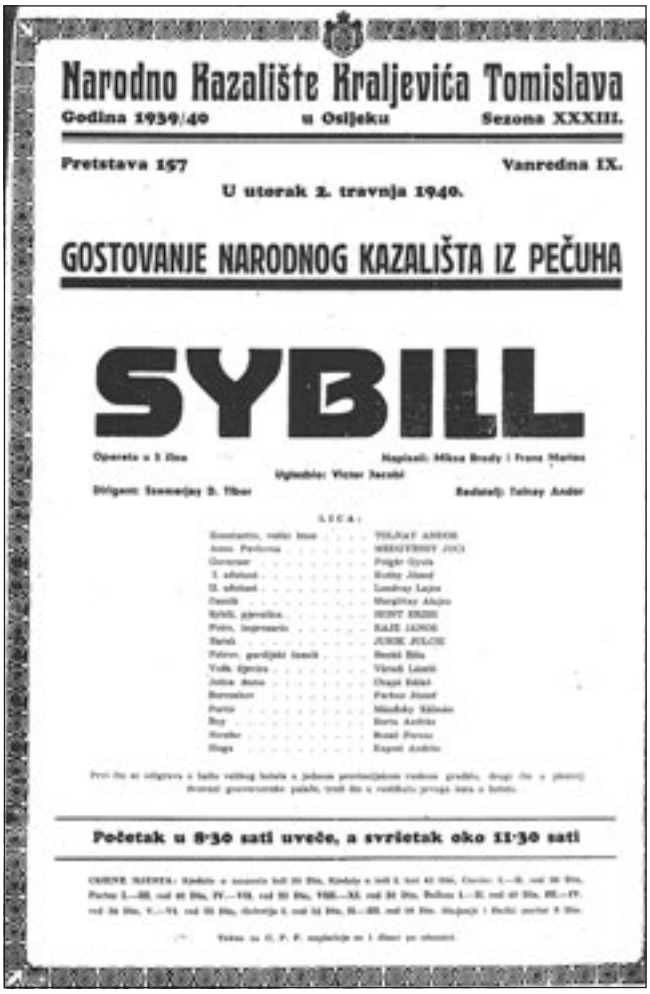

Narodno Kazalište Kraljevića Tomislava

Godina 1939/40 u Osijeku Sezona XXXIII.

Pretstava 157 Vanredna IX.

U uterak 2. travnja 1940.

GOSTOVANJE NARODNOG KAZALIŠTA IZ PEČUHA

SYBILL

Početak u 8·30 sati uveče, a svršetak oko 11·30 sati

A pécsiek vendégjátékának plakátja

Pécs és Eszék színháztörténetének kezdetén, a XIX. század első felében mindkét városban működött társulat, s a nézőközönségnek leginkább német nyelvű darabokkal kedveskedtek. Szívesen és kölcsönösen vendégszerepeltek egymás városaiban. A nemzeti színjátszás megerősödésével – főként a kőszínház felépítésétől, 1895-től kezdődően – a baranyai megyeszékhelyen már a magyar nyelvű előadások váltották egymást. Az eszéki színház épülete csak 1907-ben épült fel, s érthetően ott horvát nyelvű művek kerültek bemutatásra. A trianoni békekötést követően a két színház vendégszereplései szüneteltek, majd a második világháború előestéjén ismét beindultak. A pécsi és az eszéki sajtó lelkes tudósításai rendre beszámoltak egy valós akarat, a jószomszédi szándék megvalósításáról.

Pécs és Eszék színházi kapcsolatainak 1940. évi újjáélesztését a magyar-jugoszláv barátsági szerződés megkötése előzte meg. Két-két vendégszereplésre került sor Pécsett és Eszéken. A vendégjárást az eszéki társulat kezdte meg. A Pécsi Napló 1940. április 2-án az előző két esti fellépésről szólva kiemeli, hogy „a nézőtéren zúgott még a taps… Két estén keresztül vendégszerepelt a Pécsi Nemzeti Színházban az Eszéki Nemzeti Színház együttese… Szombaton este (március 31.) a horvát zeneszerző Ivan *Zajc* „Nikola Šubić Zrinjski" című operájában, vasárnap (április 1.) este Verdi „Traviata"-jában ünnepelte magafeledt lelkesedéssel a pécsi közönség a nagyszerű művészegyüttest, élükön karnagyukkal, a kitűnő Law M*irski*vel."

Az eszéki színház intendánsa, Mirko P*etrović* a vendégjáték fogadtatásával és sikerével nagyon elégedett volt. Többek között ezt nyilatkozta „egyenesen meghatott ez a spontán elragadtatás, ez az ünneplés, amelyben a pécsi közönség részesített bennünket". A zeneváros Pécs a tiszta művészetet lelkesedéssel fogadta. Petrović a színházi vendégjátékok megismétlését szorgalmazva kiemelte: „Kár volna kihasználatlanul hagyni a kölcsönös vendégjátékokban rejlő lehetőségeket…".

A Pécsi Napló a két vendégszereplésről ezeket írja: „A színház… zsúfolásig megtelt, hely nem maradt üresen; sőt, ami a legritkább esetben szokott megtörténni, az előadás befejezése után percekig ülve maradt mindenki és ünnepelte a kiváló együttest".

A művészi kapcsolatok továbbápolása volt tehát a cél. A pécsi Nemzeti Színház Tolnay-társulatát is kitörő örömmel fogadták. Az eszéki újság, a „Hrvatski list" tudósítása szerint: „a felsővárosi vasúti pályaudvar peronját ünnepélyesen virágokkal, horvát és magyar nemzeti lobogókkal, valamint Eszék és Pécs városok zászlaival díszítették fel, s több százan gyűltek itt össze". Hasonlóan az eszéki társulat pécsi fogadtatásához, Eszéken is a város vezetői köszöntötték a kedves vendégeket.

A pécsi művészek fellépése előtt *Tolnay* Andor pécsi színházigazgatónak, az eszéki társulat vezetője, Perković nyújtott át babérkoszorút, s üdvözlő beszédében kiemelte a két város közötti minél szorosabb színházi kapcsolatok ápolását. A pécsiek *Jacobi* Viktor operettje, a „Sybill" bemutatójával igen nagy sikert arattak. A darabot Tolnay Andor rendezte és D. *Szomorjay* Tibor vezényelte. A „Hrvatski list" újságírója *Lehár* Ferenc „A mosoly országa" című operettje eszéki bemutatójáról ekképpen tudósított: „Minden jegy elkelt, a nézőközönség ismét meggyőződhetett az operett-társulat kiegyensúlyozottságáról, kiváló fellépéséről. A Mosoly országát színházunk már több mint tíz alkalommal bemutatta, így az eszéki nézőknek eléggé ismert a darab". Az újságíró nem kívánta összehasonlítani a két együttes teljesítményét, ámde a vendégjátékról megjegyzi, hogy nagy sikert ért el.

Mindkét város vezetői bankettet rendeztek a vendégek tiszteletére, amelyeken a színházi vezetők a sikeres folytatásban reménykedtek…

A további „rendezést" azonban a történelem végezte, a háború kitörése döntötte el.

F. Gy.